

**Academia Peccatorvm. Seu Conciones De Tota Parabola
Prodigi Euangelici**

Qvae Poenitentia Peccatorvm Sev Conciones De Prodigi Evangelici Reditv
Ad Patrem

Bosquier, Philippe

Moguntiae ; Coloniae, 1615

1. Iterum cur dixerit panibus in plurali, & non solum pane.

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-55940](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-55940)

CONCIO XVI.

- Græca.* 7. Εἶπε πόσοι μισθοῖοι τῆ πατρὸς με ἀφείσθησιν ἀρτοποιῶν γὰρ ἡ λιμῶν δόδομα.
- Vulgata.* 7. *Dixit: Quanti mercenarij in domo patris mei abundant panibus, ego autem hic fame pereo.*
- Syriaca.* 7. *Ait, quot sunt nunc mercenarij in domo Patris mei qui abundant pane, ego vero hic fame pereo.*

ARGUMENTVM.

- Dicemus hodie* { 1. *Iterum cur dixerit panibus in plurali numero, & non solum pane.*
 2. *Cur potius abundare pane, quam alio cibo.*
 3. *Verbulum unum de quibusdam mercenariis.*

A V E.

I.

Iterum cur dixerit panibus in plurali numero, & non solum pane.

IME o fere, dilectissimi, ut nonnulli vestrum audientes semper sibi occini panes, idem de me sentiant quod de Augusto Virgilius. Dicitur enim lepidus ille homo, videns ab Imperatore omnium salaria panibus persolui, eto eorum numero pro cuiusque merito, familiariter ipsi dixisse, de pistoria natum videri familia. Forre & vestrum aliqui dicent, semper audientes panem. Ille Pater, concionator noster pistorisne alicuius est filius? nam tractant fabrilia fabri,

Nautica de ventis, de tauris narrat arator,

Enumerat miles vulnera, pastor oves.

Cui tempestates semper in ore, æquora, fluctus, Nauarchus videtur aut gubernator: cui taurus, agricola: cui cædes, fulmina, sanguis, miles: cui agni & ca-

pra,

træ, pastor, aut de pastore natus. Cur non igitur diceret
 quis pistoris putabimus filium, qui semper de pane lo-
 quitur? Sed parum laboro quid de me cogitetur, num
 filius habeat pistoris, an villici, an nobilis, an diuitis,
 an pauperis: dummodo bonus habeat, vt habeor per
 gratiam Dei, ac reuera sim non infectus nostri seculi
 vitis. Et modo panes non conficiam nimis paruos,
 quod de pistoribus iactant, id est, sim iustus, bene cri-
 lians, bene purgans, meam farinam, meam conscien-
 tiam, ante omnia: deinde & aliorum. Dummodo aliis
 tangens verbi Dei panem, ipse mei non obliuiscar, &
 conquerar cum Dauide, quia *oblitus sum comedere pa-
 nem meum*. Et cur huius opificij nomen recusem, cum
 idem Deus exercuerit quadraginta annis in deserto,
 populum cœlesti pane & manna pascens. Artificium
 quod sanctus tractauit Spiritus, quando confecit vitæ
 panem, in vteri virginalis pistrino. Si enim Christus
 panis vitæ fuit, *conceptus de Spiritu Sancto*, sine viri o-
 pera, cur Spiritum sanctum non appellem pistorem,
 opificem incarnati Dei; qui tam sæpe pistoriam exer-
 cuit, reficiens tot hominum millia, multiplicatis pa-
 nibus, quos quasi in manibus pinsuit, ac parauit? cur
 erubesceret homo opificium inter omnia maxime ne-
 cessarium, quod ipsis etiam tractandum est regibus;
 quo & concionatorum officia naturalissime repræ-
 sentantur. Si enim Dei sermo animarum nostrarum
 panis est, collectus & compactus tot diuersis ex omni
 parte sententiis, tanquam grauis; deinde commo-
 litus, cribratus, bene examinatus, pistus bene
 cum modica secularis doctrinæ aqua, coctus magno
 iudicio discretionis, ac deniq; vobis distributus; quid
 reuera aliud sumus quam Dei pistoris, ad animarum
 vestrarum sustentationem? Etiam si igitur filium pisto-
 ris aliquis me putaret (qui tamen non sum) nullam
 mihi faceret contumeliam. At cuius auribus toties re-
 petita panum declamatio ingrata potest esse, cuius
 palato quotidie panis sapit: qui panem quotidianum
 quotidie petit: nec timet singulis momentis Dei pul-
 sare ac obtundere aures, *panem panem* flagitans. Cum
 nemo

nemo ipsis de pane locutus, cū nemo panē ipsis postularit, cum nemo panē dederit. Nobilesne hæ Virgines, Christianæ Vestales, Canonice tam honorati Collegij? Timerem certe si quæ iam satuta Dei panes falsi diceret, (quod tamen non opinor, nec spero futurum tandem sentiret panis inedia, & huius & illius quo quotidie pascimur. *Emittam famem in terram: non famem panis, neq; sitim aquæ: sed audiendi verbum Domini, & commouebuntur à mari vsq; ad mare, & ab Aquilone vsq; ad Orientem circuibunt, quærentes verbum Domini & non inuenient.*

Amos. 2.

Sed auertet hoc Deus. Non enim vobis opinor ædiosum audire toties panes. Age igitur, incipiamus apponere panes, qui heri ob breuitatem temporis fuerunt dilati.

Dico igitur introduci Prodigum nostrum in plurimū numero de panibus loquentem, vt indicetur Deus aliter in prosperis, aliter in aduersis nutrire hominem. Vt enim corpus vegetum, & validum æstate aliis vrit cibis, vt lactucis, olusculis, aliis bruma, in ægitudine & hyeme: sic & anima. Quibusnam igitur alimentis fouet Deus istos fortunæ pullos, ac filios, qui nutu orbem mouent, & omnia habent pro voto. Nihil manducant dices, quam panem triticeum, & similitudo; nihil nisi manna, & ambrosiam cœli. Panes sunt quibus saturatur, quos soli comedere non deberent, sine conuiuia paupere, vt faciebat Iob. *Si comedi buccellam meam solus: mittite partes eis, qui non habent.* Sed Deus pascit eos etiam pane fermentato, ne nimium effrascant, aut inflentur, i. nimium superbiant: timore videlicet lapsus, malique exitus. *Qui stat, videat ne cadat. Panem tuum in conturbatione comede. Antequam comedam suspiro.*

Ezech. 12.

Permittit Deus vt agitur, vexentur litibus, detractionibus, & inquietudinibus, quæ possessiones consequuntur. Permittit vt vxor molesta sic coniugi, aut maritus. Mandendæ sæpe sunt angustiarum crustæ, & acerbitates: nunc hoc obicit, nunc illud, inuida, garula, nunc alia ratione intolerabilis est: vt vxor Iob,

Xan.

Xantippe Socrati, Iuno Ioui. Iam sterilia sunt matrimonia non nascētibz filiis, iā supra modū fœcunda, & rursum onerosa. Semper aliquid immittitur aduersi. *Cinerem tāquam panem manducabā.* Tantalī in medio bonorum suorum vt vellent gaudere, nō possunt, afflicti morbis, iam ægritudinibus, dura mortis ingentur memoria, quam nequeunt euadere. *O mors quam Eccle. 41. amara est memoria tua, homini pacem habenti in substātia suis, viro quieto, & cuius via directa sunt in omnibus, & adhuc valenti accipere cibum; Ecce in pace amaritudo mea amarissima.*

Ita hos panes miscet, vt huius acrimonia alterius suauitatē tēperet, vt homo in humilitate cōtineatur.

In aduersitate autē qualē Deus ministrat hominibus panem? Manducant abunde panem Helix subcinericeum, panem hordeaceum, panem parum sapidum, panem lapidosum, quasi recens ex acutis molaribus; panem mordacem, qui strangulat fere, raditque gulam. Huic Deus dat, sed non solum: addit & alium.

Abundant etiam panibus consolationis internæ, dum Genes. 3. satiunt se reuera esse filios Dei; quia tribulationibus, filiorum Dei pane, sustentatur. Ostendit ipsis sententiæ suæ antiquæ veritatē in sudore vultus tui vesceris pane.

Item tribulationes regiam esse viam, qua recta & secure ad cœlum perueniatur. Item materiam esse coronę maioris, aut benignioris purgatorij. Item breues illas esse, & miseras æternæ gloriæ pondus operari. Item facit vt mors illis minus appareat terribilis. Mille deniq; tales panes largitur, quorum nomina ignoramus. *Videmus bonorum cruces, sed non videmus vntiones. Fidelis Deus qui non patietur vos tentari supra quam potestis.*

Psal. Secundum multitudinē dolorum meorū in corde meo, consolationes tua latificauerunt animam meam.

Tantum huius, quantum alterius: si vncia aduersitatis est, est & vncia solatij. tantum mellis, quantum fellis, tantum sacchari, quantum aloes; imo sæpe amplius saccharati panis, aut Martij consolationum diuinarum, quam hordeacei afflictionum.

Si abun-

Si abundant panibus, respectu eiusdem conscientie dictum sit, quæ diuerso statu ac tempore iam sederit gratia, iam in peccato: Ah quam hoc bene, quã veteri Reuera enim, dilectissimi anima ex apothecis Dei mirabilem accipit saccharati ac Martij panis abundantia. *Mel & lac sub lingua eius.* Nihil nisi plane roseum, ac suaue, de cerebro in memoriam & cordis affectum distillat. Ex memoria inquam bonorũ sensuum, ex memoria mutui amoris inter se & Deum (sicut amores seculi de amicæ gratia securi) dicens *Dilectus meus mihi, & ego illi. & ad me conuersio eius*: quod vult Deus, volo, quod ego volo, vult Deus. *Voluntatem timentium se faciet*: & alibi in Iosue. *Obedienti Deo voci hominis*. Ex suaui memoria quod diues, quod potens, quod domina totius mundi facta sit anima, per mutuum Deummorem, qui ita corda iungit, vt plane vnum sit, & vt est in prouerbio, *omnia habeant communia*. Sic inter ipsum Deum & iustos agitur, inquit Clemens Alexandrinus, & ante ipsum Diogenes Philosophus.

Clemens Alexandrinus Orat. exhortatoria ad gentes in fine.] *Si sunt communia ea qua sunt amicorum: est autem homo religiosus, & Dei amicus, verbo intercedente sunt omnia ita hominis, quia Dei sunt omnia, & sunt omnia amborum amicorum communia Dei & hominis. Nobis ergo hoc nunc restat, vt dicamus eum solum qui est pius, ac religiosus, esse Christianum & diuitem.*

Diog. Laert. lib. de vit. Philos.] *Ratiocinabatur Diogenes in hunc modum. Omnia Deorum sunt. Diis autem amici Sapientes sunt. Sunt autem amicorum cuncta communia, omnia igitur sapientum sunt.*

1. Cor. 3.] *Omnia nostra sunt*

Nihil habentes & omnia possidentes.

Credenti totus mundus, diuitiarum est.

Omnia possum in eo qui me confortat: ego dixi Deo estis.

Omnia iustorum sunt, aut re aut spe, inquit doctus & deuotus noster Doctor S. Bernardinus. Si enim omnia in tres classes diuisa sunt, in superiora homine, paria, & inferiora: vere omnia hominum sunt. Fruitur enim & gaudet

gaudet summis, i. Deo. *Deus cordis mei, & pars mea* Hebr. II.
in aeternum: pares ipsi in auxilium dati sunt, vide-
 ret Angeli. *Omnes sunt administratorij Spiritus* in sa-
 lutem. Inferiora ipsi tanquam Hero & Domino ser-
 uant. *Omnia subiecisti sub pedibus eius.*

Magister sent. lib. 2. dist. 1. §. H.] *Totum bonum homi-*
nerat, & quod factum est propter ipsum, & propter quod
factus est. O quam suavis animę panis, omnia pos-
 sepud Deum amicum. Quam suauis est intelligere,
 cunctos Angelos & cœlestes Choros, & omnem crea-
 turam tibi esse amicam, inimicam sceleratis, ac insen-
 tis: contra quos omnis mundus armatur. *Quæ con-*
ueniunt in aliquo tertio ea quoque inter se conueniunt. Rex
 Isaphat dicebat Ioram, *qui meus est tuus est.* Et Prodi-
 gipater postea dicit seniori filio, *omnia mea tua.* Sic
 pater Deum & animas pias. Si stabilis amicitia vnus
 atque alterius tantopere nos recreat, quam iucunda
 est animæ tanta amicorum societas, Dei, curiæ triū-
 phantis, Ecclesiæ militantis, ac tanti exercitus? Quan-
 tum confortabit ille panis quod certo sciat se ac vita
 habere bona Angelis adferre lætitiā, quodque, vt ita di-
 catur, talis hic sanctus sit, de quo sancti in cœlo exul-
 tant. *Gaudium est Angelis Dei, super vno peccatore pe-*
nitentiam agente. Nonne hic reuera panis Martius?
 Quid obsecro dicam de panibus deuotæ contempla-
 tionis, & orationis: Quomodo pij non minus sagi-
 dentur bene viuendo, quam alij bene edendo. *Meus*
est ut faciam voluntatem patris mei: aiebat Do-
 minus noster. Et quantus panis est conscientię tran-
 quillitas? Hic panis, dilectissimi, adeo pinguis, adeo
 considerabilis, adeo sapidus, ac tam bene nuticiens, vt
 intelligentes existiment Epicurum, constituen-
 tum summum bonum in voluptatibus, de cōscientiæ
 tranquillitate hoc fuisse locutum, quia nimirum nul-
 la voluptas possit ei comparari.

Cicero lib. de finib.] *Clamat Epicurus is, quem vos*
in voluptatibus esse deditum dicit is, non posse iucunde
uiui, nisi honeste, sapienter, iusteque, viuatur: nec sapienter,
honeste, iuste, nisi iucunde.

Ibidem.] *Sapientes bona praterita, grata renouatione delectant.*

Secura mens quasi inge conuinium.

Videte, videte panes filiorum Dei. Omnes recedere mihi foret impossibile. *Abundant panibus*, nimia copia est. *Quid* (nonnunquam ita abundant ut in perfint cophini, ac cogantur eos remittere; ut quibusdam in vibibus confratres nostri Cappuccini faciunt. Nunquamne habuistis, dilectissimi, inter prias imagines, in libellis vestris, illam magni Indi Apostoli Francisci Xauerij societatis Iesu, sculptam ab Hieronymo Wierx raræ artis magistro, vbi Sanctus ille decussis ante pectus in crucem manibus, oculis incelum suspiciens, irradiatus splendore quodam celesti, dicit: *Satis est Domine, satis est.* Quid voluit dicere bonus ille pater? nisi Domine consolationum tuarum panes, infirmitati meæ nimium fortes sunt, nimium dispensas liberaliter, stomachus animæ meæ tantam copiam non capit, cor mortale tanta dulcedine defecit. *Mel si nimium etiam amarum.* Mel inuenisti, comedo quod sufficit. In quibusdam regionibus ita forti est panis & durus, quod non est sumendus ad satietatem: & si sumitur, sumens inflatur, & torquetur, ait Philipp. Cancell. Paris. in Pl. 79.

Equidem sic ego interpretor, secutus Horatiū Tursellinum, ex eadem societate, qui scribit in vita ipsius, quod similibus verbis non raro solus utebatur. Ipsa si placet historici verba audiamus, in testimonium deuotionis meæ in sanctum istum.

Horatius Tursellinus. l. 2. vite Francisci Xauerij c. 10.] *Sapius in eiusmodi laboribus superfundente se celestis letitia, audacius est, cum remoto ab arbitris (ut crederet) loco ita diceret: Quasote, Domine, noli, si placet, noli me tanta gaudiorum mole obruere in hac vita: aut certe si pro tua infinita benignitate vis tantis circumfluere melatitibus, transfer in domicilium beatorum: nam qui unum semel dulcedinem interiore gustauit sensu, vitam sine te acerbam viuat necesse est.*

Psal.] *Gustate, gustate, & videte quonia suavis est Dominus.* P[sa].]

Pfal.] *Quam bonus Israel Deus his qui recto sunt*
inde.

Sed conscientia in peccato quali abundat pane.

Accipite in scripturis nonne inuenimus panem do-

loris? *Surgite postquam sederitis qui manducatis panem*

doloris. Nonne & panem afflictionis? *Septem diebus*

comedes absque fermento, afflictionis panem. Siluerius

Papa deloco exilij sui cuidam Episcopo scribit, *Su-*

stior pane tribulationis, & aqua angustie. Nonne &

panes lachrymarum? Fuerunt mihi, inquit Psalmista,

lachryma mea panes die ac nocte. Ac alij dicunt: *Cibal is*

panis lachrymarum, & potum habis nobis in lachry-

mis in mensura. Et nonne satis hoc esset pro lachry-

marum pane, quod primo nostri generis peccatori

dixerit Deus, *in sudore vultus tui vesceris pane tuo,*

id est, viues lachrymis, qui sunt quasi oculorum

caussus salsusque sudor, tanquam panibus,

Hi omnes peccatricis conscientiae panes sunt: sed

sicut peccatricem conscientiam dupliciter confide-

re possimus: Vel tanquam complacentem sibi in

peccato, & continuantem malitiam, vel tanquam

dolentem de praeeritis, ac lachrymantem & casti-

gantem vitem priorem, & ad meliora tendentem:

Ac etiam duplex doloris panis est.

Alius pro induratis; alius pro poenitentibus. Pro

induratis, copia panis hordeacei, strangulantis eden-

tem, causantis suspiria digestionis durae, panis lapido-

sus. Vnde Plinius talem damnauit ad bestias. *Panem ex*

hordeo antiquis usitatum vita damnauit, quadrupe-

damq; tradidit refectibus.

Dico copiam panis tedium, displicentiae, suspiriorum,

lachrymarum, gemituum, & tamen infructuosorum.

penitentiam agentes, intra se & pra angustia spiritus ge-

neres. Omnis panis damnatorum, in inferno, dolen-

tium, hoc aut illud esse factum, non tamen ab eo ab-

stinere volentium: (de quo pane Esau manducauit, &

rex Antiochus.) *Non enim inuenit Esau poenitentia lo-*

rum quamuis cum lachrymis inquisisset eam. Panes

Deut. 6.
 Breu. Rom.
 20 Junij.
 Psal. 41.
 Psal. 79.

Plin. lib. 18.
 c. 7.

ex glande, tribulationis, angustia, pleni & furfure, qui multatus stridorem inducit dentibus. Panis plenus vermibus, terribilibus aspectu, horribilibus tactu, excrindis gustatu. *Panis eius in utero illius veritetur a fel asspidum intrinsecus.*

Iob. 20.

Ah Deus quales panes. *Panis huius repletio pessima.* Constat hoc nimium. Quoties enim Dei mei obliuiscor, non negligit Deus hunc mihi ingerere panem, ut sic exciter animam, seruitij Diuini obliuiscerem. & quis ex vobis necdum panis istius particulam gustauit? Faciat Deus benignus pater, ne vnquam eum gustemus, nunquam eo impleamur, propter vitam in deterius commutatam. Da Domine hanc mihi gratiam, & populo huic, obsecro te, per te ipsum, & filium tuum Christum Iesum crucifixum pro nobis. Abundantererim tali pane conscientia peccatorum, nocte, die, semper funesto illo pane: *Fuerunt mihi lachrymarum panes die ac nocte.* In surgendo hic panis, in incumbendo hic panis, in ientando, in prandendo, in coenando, hic panis: hic panis in vigilia, in somno, quid? etiam inter choreas, inter tripudia, & delicias, semper hi panes doloris & lachrymarum. *Antequam concedam suspiro.*

Psal.] Cinerem tanquam panem manducabam, & optimum meum cum steru miscebam.

Prou.] Risus dolore miscbitur, & extrema gaudij locus occupat.

Videmus nonnunquam ridere peccatores: sed nullus ille non transit labia: risus ut aiunt Sardonici sunt, qui crucem & mortem secum trahunt.

Videmus illos foris hilares, sed si Momi fenestellam gestarent in pectore, videremus eos intus torqueri, affligi, crucifigi. Umbras quasdam & phantasmata videmus consolationum, sed vera ipsorum flagella, cruces, patibula, quibus suffiguntur misera ipsorum animarum, non suspicimus. *Ecce in pace amaritudo mea amarissima.* Optimo iure illi dicerent. Ah inter quam raras rosas quot spinis pungimur?

Psal. 38.

Cicero l. de Finibus.] Neque enim ciuitas in seditione beata

lata esse potest, nec in discordia Dominorum domus, quo minus animus à se ipso dissidens ipse, secumque discordans, gustare partem ullam liquidæ voluptatis & libera potest: atq; pugnantibus & contrariis studiis, consiliisque semper vovens nihil quieti videre, nihil tranquilli potest. Quod si corporis grauioribus morbis, vita iucunditas impeditur: quanto magis animi morbis impediri necesse est? Animi autem morbi sunt cupiditates inmensæ & inanes diuiciarum gloria, dominationis, libidinosarum etiam voluptatum, &c.

Prou.] *Tinea ossium cor intelligens. .... Qui addit conscientiam (sui) addit dolorem.*

D. Amb. lib. 5 Ep. 18.] *Nullus maior dolor est, quam is qui peccati mucrone vulnerat conscientiam.*

Isidor. lib. 2. soliloq.] *Nulla pœna grauior pœna conscientia.*

Si timetis panes hos duros, cauete Deum offendere, aut si iam offensus est, emendate vos, & redite quamprimum in gratiam.

Sunt & panes pœnitentis conscientia. Abundant panibus. Dat eis Deus panem amaro-dulcem, contritionis, & doloris, pro voluptatibus præteritis: doloris dico non quia illa rursus desideret; sed quia omnia illa detestetur. Panem lachrymarum pro risibus, & iocis iucundis, pro tempore perduto, pro eo quod Deo ingrati fuerint, Angelis, & omni creaturæ; quod paradysum perdidierint, infernum quaesierint, quod se Deumque amiserint. *Deus meus & omnia*, saepe dicebat noster S. P. Franciscus. Quælibet talis anima optime Noemi verbis uti potest: *Ne vocetis me Noemi (i. pulchram) sed vocate me Mara (i. amaram) quia amaritudine valde repleuit me omnipotens: & Psalmistæ. Cibate nos pane lachrymarum, & potum dabis nobis in lachrymis, in mensura. (Maxima mensura vertit Vatablus) & annotat q. d. potasti eos lachrymis abundantissime. Abundant panibus egressus Petrus foras, fleuit amare. Sed quid, inquiet aliquis, lachrymas appellas panem? casne aliquis alteri inuidet, nonne potius miseretur? & tamen Prodigus hic earum videretur cupidus: dicens,*

V 3 quanti

Ruth. 1.

Psal. 79.

Quāti mercenarij in domo patris mei abundant panibus, ego autem hic fame pereo. Ah quot sunt ibi mercedarij, & peccatores pœnitentes in domo patris mei, qui abundant panibus, qui largiter flent, & plorant peccata sua, & ego hic fame morior; totus sicus, lapide durior, nec vnā quidem guttam pro scelerata vita à oculis extorqueo? Optaret quis lachrymas ac inuideret? imo vero: lachrymæ panes sunt, optimi, digni qui cupide desiderentur. Panis, vitam quidem hominis sustentat, mortuo tamen eam non reddit. Sed panis lachrymarum, compunctio, & afflictio, omnia hæc facit pariter. Vitam fouet; continens nos in bono statum, quando in eo sumus.

*O felicem statum gratiæ! quæ statio melior, relatio pulchrior, quæ materia beatorum? In eo nos panis lachrymarum continet, suo apud Deū merito; & qui videns homo quanti constant lachrymæ, & peccatorum pœnitentiæ, timeat in posterum modicam voluptatem tãti emere. Pro vna enim voluptate, mille succedunt dolores; ac tum dicit: *Nocet empta dolore voluptas? Quam carè semel in toto nox vertitur anno.**

Ah pœnitere tanti non emam dicit tandem bene deliberratus; sicut Demosthenes Laidi, Scorto Corinthiote leberimo. Et non tãtum hanc gratiæ vitam in nobis sustentat, sed perditam etiam restituit. Bene plorantes, bene cõtudentes nostra peccata, cogimus quasi Deū vt gratiam nobis reddat. Non meministis Dominum, ante resurrectionem Lazari fleuisse, & cum redemptionem nostram in crucis arbore operaretur, exanctum esse cum lachrymis. Et clamore valido, vt inquit S. Paulus? Nescitis Pelicanū, vt resuscitet paruulos, sanguinem plorare de pectore? Lachrymæ igitur panes vitæ sunt, multo potentiores efficacioresq; nostro vulgari. Si panis communis, vt aliquoties ex Plinio repeto, infinitis prope medetur morbis; certe lachrymæ contra omnia mala, & peccata nõ minus valent. Antidota sunt præseruantia ne accidunt, restaurantia si acciderint. Contra mala etiam pœnæ, & flagella Dei quantum valent. Quis ignorat quantum potuerint lachry-

Propert. l. 2.

ne Petri, Magdalene, &c. D. Hieron. in Isaiam.] O-
ratio Deum lenit, sed lachryma cogit: hac ungit, sed illa
pungit. Lachryma haec arma sunt paruulorum in matres,
discipulorum in magistros, uxorum in maritos.

Terent. in Eunuch. Act. I. Scen. I.] Hec verba (ado-
lescentis comminatoria scilicet aduersus Thaidem suam)
quae me hercle falsa lachryma a (Thaidis sc.) quam ocu-
lato serendo misere, vix vi expresserit, restinguet. Et te vl-
timum accusabis, & dabis ei vl. re supplicium.

Flagitiosorum in iudices, pauperum & indigentiu
in diuites & immisericordes. Lachrymae denique ar-
mae sunt validissima, quae obdurata expugnant corda,
& suauitatem ac voluptatem adferunt.

Est quaedam flere voluptas:

Ouid.

Expletur lachrymis egeriturque dolor.

Per lachrymas, desideria euaporant, tanquam per va-
porum spiracula, & spiritus nimium conclusus, & arcta-
tus, illa in lachrymas resolutione elabatur, & se quasi
in libertatem restituit: de quo tantum legendus Aristo-
telis. Si panis proprius hominis cibus est, flere etiam
propria hominis actio est. Solus enim homo lachry-
mat, inter omnia animalia: falsa sunt Crocodili la-
chrymae, & Ceruorum, quos nimium instantes expri-
munt venatores. Si panis ex granis conficitur bene tri-
turatus in area, bene contusus in mola, bene subactis in
pistrino; unde lachrymae procedunt nisi ex tusionibus,
pressuris externis, contritione interna; nisi ex animae
angustia, & cordis afflictione. Lachrymae igitur bene
inspecte, magnam cum pane habent similitudinem; nec
male significantur per illud *abundant panibus*; & per
consequens, pietatem inuideri & desiderari possunt,
sicut a famelicis larga mensa, & saturitas; a vitiosis vir-
tutes. Non ut alij priuentur qui habent, sed ut illi etiam
accipiant qui non habent. Si enim lachrymarum pa-
nis desiderabilis non esset, cur in collecta diceret
Ecclesia. *Educ de cordis nostri duritia compunctio-
nis lachrymas?* Cur Sacerdotes quando ad sacrum
se induunt, legerent; *Merear Domine portare ma-
nipulum fletus & doloris?* Cur optaret Ieremias:

*Aristot. lib.
I. Rhet. cap.
de iucundis
& volupta-
tem afferen-
tibus.*

Jerem. 9.

Quis dabit capiti meo aquam, & oculis meis fontem lachrymarum? & plorabo die ac nocte interfectos filia populi mei? Cur diceret Propheta David: Renuit consolari anima mea? Cur omnes sancti amarunt & commendant lachrymas, & diligenter

Ouid. lib. 2.

Ut flerent oculos erudière suos.

de remed.

Dominus noster nonne dicit Beati qui lugent quoniam ipsi consolabuntur.

Matth. 5.

Luc. 6.] Beati qui nunc fletis, quia ridebitis.

Ve vobis qui ridetis nunc, quia lugebitis, & flebitis.

Et Rex David, qui seminant in lachrymis, in exultatione metent.

Et Salomon filius eius: Melius est ire ad domum latus, quam ad domum gaudij.

Cur Dominus gemebunda ad sacrificium postularet animalia, ut Turtures, Columbas?

Cur toties fleuit Christus, nunquam risit?

Cur Petrus perpetuo fere, & singulis momentis, post abnegationem fleuit?

Cur S. Franciscus lachrymarum copia oculos fere extinxit, & cum moneretur parcere oculis, respondit non tanti debere esse corporis sensus, ut propterea languere debeat vigor animæ deuotæ, quæ nutritur suspiriis, & per lachrymas in conspectum Dei adducitur?

D. Bonau. 6.

5. vitæ D.

Franc.

Cur Franciscus Xauerius adeo gauisus est inuenisse se in illas, in quibus oculos lachrymis perderet? Haec sua (inquit) in primis apta atq; apposita ad oculorum aciem ex iucundissima lachrymarum ubertate pendulam esse videntur.

Horat. Tur-

sell. lib. 3. de

uita Franc.

Xauerij. cap.

3.

Cur non placuit S. Hieronymo matrona villa Romana, quæ non luctu & lachrymis quasi excæcetur?

Hieron. ad Asellam Virginem Ep.] Te delectant cæchinnantium greges: me Paula Melaniaq; plangentis.

Ibidem.] Nulla fuit alia Roma matronarum, quæ meâ possit edomare mentem nisi lugens atq; ieiunans, squalens sordibus, fletibus pene cacata, quam continuis noctibus misericordiam Domini deprecantem Sol saepe deprehen- dit: cuius Canticum, Psalmi sunt: sermo Euangelium

alium, delicia continentia, vita ieiunium.

Cur Heraclitus Philosophus gentilis, natione Ephesus, non secus ac si lachrymæ præcipua esset Philosophiæ pars; totus diffundebatur in lachrymas, semper tali comite exiens ab ædibus? Persuasus mundum theatrum esse miseriarum, dignum perpetuo planctu, & commiseratione. *Vallis lachrymarum. A-tensiones in corde disposuit in valle lachrymarum, &c.*

Sicut desiderabile est, ut densi aliquando cadant imbres, ut redeat latens in nubilo serenitas, terræque fecunditas; ut canicularium dierum ardores temperentur: sic animæ non minus desiderabile lachrymarum donum, ad serenandam turbatam conscientiam, fecundandam bonis operibus, refrigerandum concupiscentiæ ignem. Nō cogitatis dilectissimi quibusdam lachrymas risu esse dulciores? gemitus, & suspiria, nuptialibus gratiora cantibus? Desideria quædam, & gaudia suaviora quam res habitæ ad arbitrium? Sunt & lachrymæ lætæ, sunt lachrymæ amoris, sunt lachrymæ dulces, quis dubitet? Oh! *lachrymæ gaudio*, dicebat *Terent. in Adolph. act. 3. Scen. 3. Genes. 43. Arist. 1. Rhe. cap. de iucundis, &c.* Iosephi, inter fratres suos, post priores metus, & formidines, nonne suaves, nonne gratæ fuerunt, melle dulciores, & lachrymis vinearum, dulcissime omnium arboris? Aristoteles rem dicit admirabilem: cognatos & amicos flere, esse iucundū; quod tamen certissimum. Quia tum videntur nobis esse ante oculos, & iucundum est reminisci præclarorum gesta, probosque mores. Eas ego dico amaro-dulces: si enim molestum quoddam desiderium est absentium quos ploramus, ita voluptas etiam quædam est, eos recordatione quasi præsentem videre, ac si viuerent. Aristoteles hunc Poetæ versum adducit.

Sic factus flendi cunctis immisit amorem.

Sed non solum flere iucundum est propter representationem istam, sed etiam quia ita animus pressus, & arcatus, in latitudinem ac libertatem vindicatur, & ardens quasi refrigeratur illa aspergine. *Panis igitur Daniel. 10. desiderabilis lachrymarum.*

Cassiod. in Plal.] *Fuerunt mihi lachrymæ meæ, &c.*

Fletus consolatio est animarum, corroboratio sensuum, ablutio peccatorum, refectio mentium, lauacrum culparum.

*Ouid. lib.
Metam.*

Flumina tum lactis tum flumina nectaris ibant.

Grata inquam & dulces sunt tales lachrymæ. Non dulces ut senum, qui ex cruditate lachrymant, non et aduersitatibus dulces, & frigidas lachrymas; sed iucunde, dulces, & calide, nostro affectui, quia illas tanquam virtuosas ambimus, tanquam peccati destructrices, reparatrices gratiæ perditæ, nutrices humilitatis, nouitias commodas pro religione ad perfectionem, & reformationem tédente. Ecce cur bonus quidam pater pœnitenti animæ consuluerit, *de peccato doleat & de dolore gaudeat*. Ac alteri duriusculo; *dole quod non doles*. Hinc non male Prodigus noster lachrymas iis inuidet, qui eas tam copiose ac liberaliter pro peccatis suis fundunt. Dolet quod non doleat, quod Spiritus sanctus gemere ipsum necdum faciat, ut ait S. Paulus ad Romanos. *Ipsè Spiritus postulat pro nobis gemitibus inenarrabilibus*. Piger quod bonus ipsi Angelus tam viuaciter cor necdum tetigerit, quum olim filiis Israel, quodam loco qui inde postea appellatus est *locus flentium ac lachrymarum*: quod necdum cum Dauide & perfectioribus dicere possit: *Exitus aquarum deduxerunt oculi mei, quia non custodierunt legem tuam*.

Rom 8.

*Iosue 2.
Psal.*

Psal.] Panem meum cum fletu miscebam.

Deplorat quod satis necdum ploret, aut non ut decet, aut pro quo decet: quod suspiria non tradant suspiria, lachrymæ lachrymas, ut fluctus fluctum, & vnda vndam. Tantam optat copiam ut oculorum vias satis se exonerent, nouosque quærant exitus, atque ita in cor relabantur, & dulci quasi morte suffocent. O mortem suauem! O tormentum desiderabile!

Insuper si ad tres gradus spiritualis vitæ, *incipientium scilicet, Proficientium & Perfectorum* referamus, quantis abundant panibus. Ostendit enim unicuique gradui suum esse panem, alium incipientibus, & imperfectis, alium proficientibus, alium perfectis. Memine-

rint

int sic Doctiores de pane, qui à Prudentio dicitur *panis gradilis*. Qui in eleemosynas distribuebatur. Sic dicitur quod olim populo Romano capitatim distribuebatur, in gradibus. Quo respexisse videtur in isto versu Poeta. *Et quem panis alit, gradibus dispensus ab alitis,* id est, eleemosynæ.

Meminerint etiam tot esse Psalmos, quos Ecclesia appellat Graduales. Ac in omni domo & Republ. reipublice bene constituto, graduum debere inueniri distinctionem.

Dicere ergo voluit Prodigus, pro incipientibus ac nouitiis Christianis, & spiritualibus, qui Deo adhuc pro bonis temporalibus seruiunt, inueniri in Ecclesia certos panes, vt simplicem rudemque Catechismū, (quem alicubi Apostolus lac appellat) & elemēta, primaque principia status quem amplectuntur, tā quoad fidem, quam quoad mores: suauem ac paternam correctionem Prodigorum, vel Prælatorum, consolationes internas, lachrymas, & in oratione deuotiones quasdam sensibiles, ex parte Dei, quas nescio quo appellem nomine, aut qua ratione explicem vt intelligar, nisi & auditor, & interpretas eas aliquando degustarit. Panis hic appellari potest *panis primitiarum*, melius etiam panis Angelorum; quia ab Angelis ministratur qui consolatores, & adiutores sunt pœnitentium.

Lemit. 3.

Item manna cœli: quia sicut manna Israelitis datū est, quam primum pedem efferentes Ægypto ingressi sunt desertum; sic etiam Deus nouitiis in seruitio suo suauiter Diuina cōsolatione occurrit. *Pauperes eius saturabo panibus.* Deus noster, dilectissimi, & tum & modo agit cum incipientibus sicut nos, cum cane nouiter donato, quē vt sequatur, docere volumus. Mulcemus ipsi dorsum, pellemque suani popismate, inspuimus in os lambendam saliuam, adulamur, apponimus cibos suauiores, caseum, panesque gestatos sub accellis, ac mille alia ad mouemus blandimēta; aut qui equum assuefacere vult, aut mansuefacere leonem, blanditur, mulcet, nihil relinquit infectum.

Psal. 131.

Vel

Vel vt prudens Hortulanus, noua semina ac plantas suauiter opportuneque rigat, vmbra facit, ne sol vrat, fodit circumcirca, stercorat, tegit, reteggit sollicite, vt radices agant, crescant, & fructum faciant. Aut vt bona nutrix, quæ sollicite educat infantem, lac suum præberet, aliquando & alienum, bestiarum cum saccharo decoctum, cibos dein solidiores, ac postea, lauaret, vt ornet, vt castiget, beneque instituat, panem dat cæcidum, puppas, crepitacula, fistulas, crepundia. *Ære leuuntur*, inquit Poeta. Aut vt magister discipulus, qui discipulum in bicipitem educere vult Parnassum, permittit multa; dat ferias, nec tantum ab ipso exigit, nec tam tersum ac politum, quam ab adultiore: ne Musas statim horreat, ac abiiciat libros, & arma scholastica. *Nam id in primis cauere oportebit* (dicit Quintilianus) *ne studia qui amare nondum potest, oderit & inuicem inuicem* *maritudinem semel perceptam etiam ultra rudes annos reformidet.*

Quintil. lib. 1. instit. ca. 5.

Vt versatus Dux instituens agmina, tironem inuitat munusculis, conuiuio, aliquantula libertate, & cum corpora gloriose vicerit, curat etiam animas expugnare beneuolentia. Sic & Deus, nouis seruis omnem subministrat consolationem, vt eos in officio ac seruitute contineat. Videte obsecro quantis blanditiis circumuenerit Adamum vt eum sibi redderet fidelem. Quasi in generali armilustrio omnes illi exhibuit animalium species: fecit ipsum mundi Proregem: dedit uxorem pulchram, bonam: dedit pro dote hortum amœnissimum, vt ibi suauiter viueret. Quid quæso non? Filios Israel ex Ægypto per mare rubrum sicco deduxit vestigio, ac in eodem Ægyptios, antiquos ipsorum tyrannos omnes vt plumbum demersit: pane cæli suauiter illos aluit 40. annis: fontes eduxit de petra: leges salutes in tabulis lapideis suo digito descripsit: diruit in oculis ipsorum muros Iericho solo tubarum clangore: incarnatus autem quid non fecit? Pax proclamata est ab Angelis, Scaturiuit Romæ fons olei, tres in Oriente apparuerunt Soles redeuntes in unum, floruerunt vineæ Engaddi. Fundans Ecclesiam dulcissimè

Eutrop. lib. 6. de gestis Rom. in Augusto.

omnè suos habuit Apostolos : noluit ut flerent, ut ieiunarent multum sub ipso, dicens non cōuenire ut plorerent filij sponsi, dum cum ipsis est sponsus, postmodum istius rei fore tempus : non mitti vinum nouum in vres veteres, ne rumpantur, ac pereant : nec assumentum panni rudis insui in vestimentum vetus, ne prior scissura fiat. Hæc egit, hæc dixit, versans visibiliter inter nos. Reuersus autem in cœlum, clausisq; cornibus, nonne nouis Christianis, nouitiis religiosis, multas consolationes præstat in meditationibus sanctis, in lachrymis, in cantu, in omnibus exercitiis, tanquam panes mellitos, panes Martios, ut dulciaria, crustulaque, quæ paruulis damus: aut ut micæ quæ cadunt de mensa dominorum, Angelorum scilicet, & beatorum: panis reuera tali tempori necessarius. *Panis prior prora.*

Matth. 15.

Quantum ad proficientes, & illi abundant panibus ad saturitatem, sed solidioribus, fermentatis, subcunctis, coctis igne Spiritus sancti & discretionis, sale aliquando salitis. Panibus poenitentiae, tentationum, aduersitatum, laborum, in calamitosa hac vita: sed ita ipsorum robori contemperatis, ut inde semper fortiores fiant tanquam virili pane. *Cibabis nos pane lachrymarum, & potum dabis nobis in lachrymis in mensura.* Deus enim non patitur nos tentari ultra quod possumus, inquit S. Paulus. Facit omnia, & distribuit, in numero, pondere, & mensura. Sed inquires, quomodo abundant, aut iuxta Græcum *redundant*, si Deus distribuat in pondere? Respondeo redundantiâ istam dici propter tentationum frequentiam, ac propter infirmitatem naturæ ipsorum seorsim consideratam: in mensura autem, & pondere dicitur propter gratiam diuinam, quæ roborat naturam infirmam, & facit ipsi videri omnia facilia ac iucunda. Omnes tentationes & aduersitates nimis essent homini, si esset solus; iucunda autem sunt & amœna, ac panis benedictus, cum Deus tolerantiam dat, ac gratia sua fulcit & sustentat infirmitatem. *Omnia possum in eo qui me confortat: omnia, omnia.* Diuino præsidio quod in me est sic quasi omnipotens

Ezech. 13.

potens & inexpugnabilis. *Deus in medio eius non commouebitur.* Perfectiores autē, & magistri nunquid etiā vt reliqui abundant panibus? *Æquissimum hoc, tam propter sublimiorem gradum quē habent præ seruis quam propter virtutem maiorem in ipsis quam in aliis.* Quoniam igitur pane abundant? *Azymo: virtutibus veris, sine fictione, sine hypocrisi, sine studio vanæ gloriæ, duplicatis & auctis gratis, quia bene vsi sunt primis; quia talenta commissa multiplicarunt; & sic saginantur semper istis panibus, & tamen auidescunt, non secus ac si ieiunassent: id est, semper tendunt in melius, & seipso student superare, ac si nihil illuc vsque esset actum.* *Beatus vir cuius auxilium habete: ascensiones in corde suo disposuit, in valle lacrymarum.*

Benedictionem dabit Legislato: ibunt de virtute in virtutem. Fient quotidie seipsis meliores.

Semper oculum in anteriora coniciunt, in ea quę agenda restant, quę retro facta que sunt obliuiscuntur.

Non vident quanta habeant merita, sed quantum adhuc desit: vt homines extreme avari, quibus habita ad noua quærenda calcar sunt, & quicquid habent nihil sibi habere videntur. *Tam deest auaro quod habet, quam quod non habet: omnia flumina inirant in mare, & mare non redundat.*

Sic Apostolus semper in priora extenditur. *Frater ego, ego me non arbitror comprehendisse. Vnum autem quod quidem retro sunt obliuiscens, ad ea vero que sunt priora extendens me ipsum ad destinatum persequor, ad bramam superna vocationis Dei in Christo Iesu.*

Sic & Socrates *unum scio*, in quiebat, *quod nihil scio.* Sic & S. Paulus, in rebus conscientia & virtutis. *Vnum scio quod nihil cōscio nihil boni.* Plus outre dicebat noster Carolus Quintus. Sic & S. Franciscus saepe dicebat fratribus, *agite incipiamus, nihil adhuc actum, hoc vsque serui fuimus inutiles.*

Ad hæc, perfecti tres speciatim habent panes, fidē, spem, & charitatem. Item tres principales Scripturæ sensus,

Philip. 3.

sentus, tres virtutes nutrices spiritualis hominis potissimas, castitatem, humilitatem, charitatem. Item tres poenitentiae partes, quibus quotidie tam pro se quam aliis utuntur, viuis ac mortuis.

Habent etiam alios quinque custodiã quinque sensuum, habent & alios septem, 7. dona Spiritus sancti; vel 7. virtutes morales, quibus diuinitus complentur. Vnum tamen qui omnes alios bonitate ac suauitate operat proprium. *Panem filiorum*, consolationis ac tranquillitatis conscientiae: *panem reuera desiderabile.* Daniel 10.

Inter decem istorum foelicitates, de quibus apud ecclesiasticum optime etiã hæc recensetur: *Beatus qui non est lapsus in linguã suã, & non est stimulatus in conscientia delicti.* Nonnulli sancti hanc conscientiae requiem tanti fecerunt, vt etiam paradiso comparaerunt terrestri, agro benedicto, & in auribus aureis.

D. Augustinus sup. Genesim.] *Etiã in ipso homine letitia quaedam bonae conscientiae, paradysus est. Vnde & Ecclesia in sanctis temperanter, & pie & iuste viuentibus paradysus recte dicitur, pollens adfluentia gratiarum, ca-
m. q. 3. deliciis.*

Et cur non comparetur paradiso, cum oppositum, vt reuera alibi ostendimus, sit infernus. *Macrob. c. 10. in somnum Scipionis Hugo li. 2. de anima c. 3. conscientia bona titulus est religionis; templum Salomonis; ager benedictionis; hortus deliciarum; aureum declinatorium; gaudiũ Angelorum; arca foederis; th. saurus Regis; aula Dei; habitaculum Spiritus sancti; liber signatus, & clausus & in die iudicij aperiendus.*

Cicero in Catone maiore.] *Conscientia bene actae virtutumque, benefactorum recordatio incundissima est.*

Cicero lib. I. de finibus testatur, quosdam interpretari Epicurum, in hoc posuisse summum bonum & voluptatem.

Et optime dicuntur his abundare panibus. Tanta enim aliquando intus est iubilatio, vt & foris se prodatur hilaritate, & serenitate vultus, risu, gestibus, verbis, Videte confratres nostros Cappuccinos, honorem ordinis nostri, & cur non omnis ordinis. Vidistisne illos

illos vnquam tristes? saepe tamen ridenti, saepe pons-
 eta fronte. Vnde hoc? Ah arbor bene florens, bene vi-
 rens, testatur succi & pinguedinis subterranea abun-
 dantiam, qua secreto fouetur; sic & vultus, & extetur
 hominis, hilaria non possunt non esse, quando visce-
 ra virtutibus, gratiis, bonis cogitationibus, & deside-
 riis scatent. Quid? ipsa etiam dulcedo panum tran-
 quillitatis bonae conscientiae, tristitiam omnem facit
 delectabilem, vt amarae aquae Mariath iniecto ligno,
 obdulcoratae sunt; aut per herbam Nepenthes, ita ab
 Homero commendatam, omnis conuiuij ablata mo-
 lestia; aut vt exigua scintilla delapsa in magnum ma-
 re extinguitur facile.

Sirius rom.

1.

Testimonium illud conscientiae adeo salubre re-
 dicamentum est, vt omnia facile inconuenientia li-
 peret, aliorum peruersas interpretationes, suspicio-
 nes, Diaboli etiam tentamenta. *Non offendunt* (inquit
 S. Lupus Zenonum Episcopus) *obloquentium verba,*
quem propria non inquinat conscientia. Medicata frugibus
ossa. Diligentibus Deum omnia cooperantur in bonum.
 Perfecti etiam superne illuminantur, & pascuntur pa-
 ne prudentiae, in dictis, factisque omnibus. *Cibant eum*
Deus pane vita & intellectus.

Quae animae refectio iuxta Salustium optima est.
Prudentia suauissimus pastus animorum. Et David vita
 suae probitati, & obseruantiae mandatorum Dei, pru-
 dentiam fert accepto. *Super inimicos prudentem me fe-
 cisti mandato tuo, quia in aeternum mihi est.*

Si dicat *abundant panibus* respectu diuesorum
 mercenariorum: bonorum scilicet & malorum, dicit
 hoc, quia etiam boni saepe hic bonis temporalibus,
 & postea abundant aeternis: mali etiam qui nihil pro
 Deo, sed pro temporalibus omnia faciunt, hic etiam
 suam mercedem accipiunt; honorem, gloriam, fama,
 prosperitatem. *Receperunt mercedem suam.* Sed panes
 hi non spirituales, sed corporales sunt.

Psal.] *Non priuabit bonis eos qui ambulant in inno-
 centia.*

Sin autem ad tres respexit mundi aetates; ad infan-
 tiam

nam scilicet sub Adamo & Noe, ad adolescentiam
 sub Mose, ad virilem ætatem sub Christo: etiam quam
 aptime hæc quadrat. Nam reuera in quolibet horum
 temporum serui Dei saturati sunt panibus, panibus
 dico anime, panibus verborum Dei, panibus fidei. Sub
 Adamo enim, & Noe, ipsos sæpe personaliter & visi-
 biliter docuit Deus. Sæpe etiam per interpretem, ac
 Angelos, lectiones quædam obscuras de Redemptore
 futuro, quem appellare possumus *panem in spica*; &
 semper usque ad finem mundi legem ipsis dedit scri-
 ptam & sculptam in tabulis cordis vniuscuiusque.

In mundi adolescentia pane priori iam situm tra-
 hente & mucente, id est, cum lex naturæ iam euigora-
 re, alios ipsis dedit panes legis Mosaicæ. Lex iam na-
 turæ ex cordibus nostris prope deleta, vt literæ anti-
 quitate in veteribus monumentis exesæ, aliam ipsis
 scripsit digito suo legem, in tabulis saxeis. Dedit Pro-
 phetas, novos subministravit panes, sed omnes subci-
 vericeos, omnes crustatos, doctrinam parabolicam,
 ceremonias obscuras, futurorum tamen præfigurati-
 onum; quæ in persona & regno Messie reuelarentur. Pa-
 nis facis succulentos, in quorum fortitudine ambule-
 re ad montem Dei Horeb. *Panis in simila*. Sed in vi-
 rili mundi ætate, quando venit plenitudo temporis,
 sub Christo, alios dedit eis panes, triticeos, ex polline,
 non iam dura obtectos crusta, ipsum Dei filium, visi-
 biliter mediatorem, ipsum Euangelium, plane clarum,
 plane lucidum: aperiens figuras veteres, detrahens te-
 ctoria, & larvam, ac tegumenta Mosaicæ legis plane
 auferens; scindens templi velum, & ceremonias, pro-
 ferens omnia in lucem rotundè, deserte, clareque om-
 nia proloquens; non iam amplius, vt olim Mosaicæ
 legem, sub inuolucris, cuius authorem non male agno-
 minaremus *σκοτεινόν*, id est, tenebricosum, obscurum, *Cicero li. 2.
 de turb.*
 vt olim cognominatus est Heraclitus Philosophus
 (forte etiam subtilis noster D. Scorus) quia nimirum
 res hi studuisse videntur adeo obscuritati, vt subtilio-
 res etiam Theologi, per scripta Scoti palpantes ince-
 dant; meliores Philosophi non nisi cum maximo la-

bore Heracliti Physicam peruideant. Acutiores frugum
 gogæ Rabbini vix dimidium Mosaicæ legis intelli-
 gant: *Cæci & Duces cæcorum*: Dominus noster Iesus de
 Apostoli eius, *cornicum oculos confixerunt*, inuoluerunt
 Mosaicæ legis cortices decorticarunt, denudarunt
 ac filum dederunt quo facile ex sinuoso exeat labyrintho. *Non veni solvere legem, sed adimplere*, dicit
 Dominus. Nonne optimos videris panes, etiam si non
 ultra loquar de pane gratiæ, de pane Eucharistico, quod
 eo enim ante satis egimus, & hi panes sunt quotidiani,
 quos petitis, quos quotidie vobis damus, ex cotinua
 dra, ex altari quando & quantum vobis placet. *Prop-
 res eius saturabo panibus.*

Psal. 13.

I I.

Cur potius abundare pane, quam alio cibo.

PER fidem vestram, dilectissimi, inaniter dicitur
 putatis mercenarios magis abundare panibus
 quam cibo alio? Neutiquam. Nam nec apex o-
 riosus in tota scriptura. Hoc autem admodum belle
 tam quoad historiam, quam mysterium. Propter his-
 toriam, vt intelligamus panem necessarium vobis,
 non deliciis: vt pullos, ficedulas, perdices, &c. ac rito-
 mul iusticia monstretur & prudẽtia patris, qui seruum
 abunde aluit. Sed hoc æquum & iustum, bene oc-
 cupare, bene nutrire, bene soluere, (auditis hoc
 Domini Capitanei) bene nutrire, sed solo pane:
 id est, cibis necessariis, & crassis, ne serui nimium
 delicate habiti insolescant. Antea ea de re egimus,
 reuocate in memoriam propter mysterium. Quis
 enim dubitat hoc factum primo, vt melius intel-
 ligamus soliditatem doctrinæ Euangelicæ: vt enim
 pane nullus cibus solidior est (robur panis, firma-
 mentum panis, dicunt sæpe Prophetæ: & panis cor ho-
 minis confirmet.) Sic etiam Christi Euangelio nulla
 solidior, nulla neruosior doctrina.